

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

P8_TA(2017)0444

Ataki terrorystyczne w Somalii**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 16 listopada 2017 r. w sprawie ataków terrorystycznych w Somalii (2017/2962(RSP))**

(2018/C 356/09)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje w sprawie Somalii,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 18 maja 2017 r. w sprawie obozu dla uchodźców w Dadaab ⁽¹⁾,
- uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 15 października 2017 r. w sprawie ataków w Mogadyszu w Somalii oraz oświadczenie jej rzeczniczki z dnia 30 października 2017 r. w sprawie zamachu w Somalii,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 3 kwietnia 2017 r. w sprawie Somalii,
- uwzględniając wystąpienie UE na 36. posiedzeniu Rady Praw Człowieka z dnia 27 września 2017 r. w sprawie interaktywnego dialogu z niezależnym ekspertem ds. Somalii,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2372 (2017) z dnia 30 sierpnia 2017 r. i 2383 (2017) z dnia 7 listopada 2017 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Sekretarza Generalnego ONZ dla Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie Somalii z dnia 5 września 2017 r.,
- uwzględniając oświadczenie Rady Bezpieczeństwa ONZ z dnia 15 października 2017 r. w sprawie zamachu terrorystycznego w Mogadyszu,
- uwzględniając oświadczenie przewodniczącego Komisji Unii Afrykańskiej (UA) z dnia 15 października 2017 r. w sprawie zamachu w Mogadyszu,
- uwzględniając oświadczenia misji Unii Afrykańskiej w Somalii (AMISOM), w których potępiono zamachy terrorystyczne z 14 i 28 października 2017 r.,
- uwzględniając komunikat końcowy międzynarodowej konferencji w sprawie Somalii, która odbyła się w Londynie w dniu 11 maja 2017 r.,
- uwzględniając wspólny komunikat UE–Unia Afrykańska z dnia 1 czerwca 2017 r. w sprawie realizacji porozumienia paryskiego,
- uwzględniając oświadczenie AMISOM z dnia 8 listopada 2017 r., w którym ogłoszono zamiar rozpoczęcia stopniowego wycofywania wojsk z Somalii od grudnia 2017 r. z przewidywanym zakończeniem tej operacji w 2020 r.,
- uwzględniając zawartą w Kotonu umowę o partnerstwie między AKP a UE,
- uwzględniając mandat Afrykańskiej Komisji Praw Człowieka i Ludów upoważniający ją do wspierania i ochrony praw człowieka i ludów zgodnie z Afrykańską kartą praw człowieka i ludów,
- uwzględniając Konwencję praw dziecka ONZ oraz jej Protokół fakultatywny w sprawie angażowania dzieci w konflikty zbrojne,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0229.

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

- uwzględniając konwencję Organizacji Jedności Afrykańskiej w sprawie zapobiegania terroryzmowi i walki z terroryzmem, przyjętą w 1999 r.,
 - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w dniu 14 października 2017 r. ciężarówka naładowana materiałami wybuchowymi eksplodowała w centrum Mogadyszu, zabijając co najmniej 358 osób, raniąc 228, przy czym nadal trwają poszukiwania dalszych 56 osób; mając na uwadze, że zamach w centrum Mogadyszu to jedna z najkrwawszych operacji terrorystycznych, jakie zorganizowano na świecie w ostatnich latach; mając na uwadze, że w dniu 28 października 2017 r. ponad 30 osób zginęło na skutek detonacji dwóch bomb przed wejściem do hotelu w pobliżu pałacu prezydenckiego w Mogadyszu;
- B. mając na uwadze, że choć żadne ugrupowanie nie przyznało się do zorganizowania tych tchórzliwych zamachów, noszą one znamiona organizacji Asz-Szabab, która nie chce teraz stracić popularności na skutek skojarzenia z powodującym aż tyle ofiar śmiertelnych zamachem; mając na uwadze, że obywatele Somalii wielokrotnie potępiali przemoc stosowaną przez Asz-Szabab i zjednoczyli się w reakcji na zamachy z października 2017 r., masowo protestując przeciw Asz-Szabab w wielotysięcznych marszach na ulicach Mogadyszu;
- C. mając na uwadze, że w Mogadyszu i w całym kraju w ostatnich miesiącach miały miejsce krwawe zamachy terrorystyczne, w tym z użyciem samochodów-pułapek, strzelaniny, zabójstwa i porwania na zlecenie, co świadczy o stałym zagrożeniu brutalnym ekstremizmem, które panuje w tym kraju;
- D. mając na uwadze, że większość zamachów można było przypisać głównie działalności terrorystycznej Asz-Szabab, mimo że Daisz również znana jest z aktywności w tym kraju;
- E. mając na uwadze, że po przejęciu w lutym 2017 r. władzy w wyborach postrzeganych jako epokowe i prowadzące wreszcie ten umęczony wschodnioafrykański kraj ku perspektywie stopniowego powrotu do stabilności i dobrobytu prezydent Somalii Mohamed Abdullahi Mohamed zobowiązał się do uwolnienia Somalii od Asz-Szabab;
- F. mając na uwadze, że wobec fali zamachów w 2017 r., a zwłaszcza strasznego zamachu bombowego z 14 października 2017 r., powstają wątpliwości, czy somalijskie siły bezpieczeństwa – w związku z opuszczeniem Somalii przez AMISOM zaplanowanym na 2018 r. – będą w stanie zwalczać terroryzm bez pomocy z zewnątrz;
- G. mając na uwadze, że oddziały AMISOM niejednokrotnie oskarżano o poważne przypadki łamania praw człowieka, w tym o masowe zabójstwa, a w niektórych przypadkach o wykorzystywanie do celów seksualnych i nadużycia seksualne; mając na uwadze, że przetrwanie zagranicznych wojsk na terytorium Somalii bez mandatu ONZ/UA daje poważne powody do obaw z uwagi na wcześniejsze zarzuty o łamanie praw człowieka przez siły AMISOM;
- H. mając na uwadze, że oprócz brutalnego ekstremizmu także susza, konflikty międzyklanowe i przymusowe eksmisje zmusiły setki tysięcy osób do porzucenia domostw w samym tylko ubiegłym roku, a wiele z tych osób trafiło do kontrolowanych przez rząd ośrodków miejskich; mając na uwadze, że wiele osób mieszka w niebezpiecznych osadach, gdzie szczególnie kobiety i dziewczęta narażone są na nadużycia i przemoc seksualną;
- I. mając na uwadze, że widmo głodu wciąż wisi nad Somalią, gdzie około 400 tys. dzieci cierpi z powodu ostrego niedożywienia, a 3 mln osób znajduje się w sytuacji kryzysowej pod względem warunków bezpieczeństwa żywnościowego; mając na uwadze, że w Somalii przebywa około 1,1 mln osób wewnętrznie przesiedlonych, a 900 tys. somalijskich uchodźców schroniło się w krajach regionu;
- J. mając na uwadze, że w obozach w Kenii przebywa 420 tys. somalijskich uchodźców, w tym 350 tys. w obozie w Dadaab, a rząd Somalii i Kenii oraz UNHCR uzgodnili zorganizowanie dobrowolnego powrotu 10 tys. uchodźców do Somalii, na obszary niekontrolowane przez Asz-Szabab; mając na uwadze, że osoby powracające mają problemy z ponowną integracją i niewielkie szanse na znalezienie pracy; mając na uwadze, że wielu uchodźców w obozie w Dadaab ma somalijskie korzenie, ale nigdy nie zasnęło życia poza obozem i jest praktycznie bezpaństwowcami, co oznacza, że nie można ich wysłać do Somalii;

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

- K. mając na uwadze, że od 2016 r. UE stopniowo zwiększała roczną pomoc humanitarną dla Somalii, zwłaszcza w reakcji na dotkliwą suszę, która pustoszyła kraj, i przyznała swoim partnerom humanitarnym kwotę 120 mln EUR w 2017 r. oraz uruchomiła pomoc doraźną w wysokości 100 000 EUR, aby wspomóc wysiłki na rzecz szybkiego reagowania na potrzeby medyczne w Mogadiszu po ataku z 14 października 2017 r.; mając na uwadze, że UE początkowo zmobilizowała także dwa okręty z operacji morskiej UE Atalanta oraz loty z doraźną pomocą, aby dostarczyć pilnie potrzebne środki medyczne do szpitali w Mogadiszu;
- L. mając na uwadze, że UE przekazała 486 mln EUR z Europejskiego Funduszu Rozwoju (2014–2020), głównie na realizację porozumienia w sprawie nowego ładu dla Somalii, a konkretnie na tworzenie struktur państwowych i zapewnianie pokoju, bezpieczeństwa żywnościowego i odporności na kryzysy oraz na edukację; mając na uwadze, że UE zobowiązała się również do wspierania AMISOM z wykorzystaniem Instrumentu na rzecz Pokoju w Afryce;
- M. mając na uwadze, że w grudniu 2016 r. Bank Światowy zobowiązał się do nasilenia walki z ekstremalnym ubóstwem, ogłaszając że kraje rozwinięte zadeklarowały rekordową kwotę 75 mld USD w postaci dotacji i pożyczek uprzywilejowanych na rzecz Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju; mając jednak na uwadze, że Somalia nie kwalifikuje się do finansowania z Międzynarodowego Stowarzyszenia Rozwoju, ponieważ winna jest bankowi i MFW ponad 300 mln USD w ramach 5 mld USD zadłużenia u wielostronnych i dwustronnych wierzycieli;
- N. mając na uwadze, że dzieci nadal giną, są arbitralnie zatrzymywane i wcielane nie tylko do Asz-Szabab, ale także werbowane przez somalijskie siły zbrojne, mimo że w styczniu 2015 r. Somalia ratyfikowała konwencję ONZ o prawach dziecka, a w listopadzie 2015 r. zatwierdziła deklarację w sprawie bezpiecznych szkół, zobowiązując się do podjęcia konkretnych działań w celu ochrony uczniów i placówek oświatowych;
- O. mając na uwadze, że wobec braku działających sądów cywilnych rząd somalijski korzysta z sądów wojskowych przy osądzaniu i skazywaniu cywilów, co nie daje gwarancji ochrony ich praw; mając na uwadze szerokie uprawnienia śledcze przyznane krajowej agencji wywiadu i bezpieczeństwa (NISA), która nie posiada obecnie mandatu do egzekwowania prawa, co prowadzi do poważnych naruszeń praw procesowych przysługujących osobom przetrzymywanym przez NISA;
- P. mając na uwadze, że według Transparency International Somalia jest najbardziej skorumpowanym krajem na świecie po raz dziesiąty z rzędu; mając na uwadze, że rząd Somalii wciąż stoi w obliczu licznych wyzwań, takich jak korupcja i brak szerokiego poparcia wśród ludności, co w sposób nieunikniony prowadzi do braku zaufania do instytucji publicznych i w konsekwencji do popierania radykalnych islamistów i ugrupowań terrorystycznych;
1. wyraża głębokie współczucie dla ofiar niedawnych ataków terrorystycznych w Somalii i ich rodzin oraz szczerze ubolewa nad utratą istnień ludzkich; jednocześnie stanowczo potępia sprawców tych ataków, przypisywanych ugrupowaniu rebelianckiemu Asz-Szabab;
 2. przypomina, że trwała stabilność i pokój można osiągnąć jedynie poprzez włączenie społeczne, zrównoważony rozwój i dobre rządy oparte na zasadach demokratycznych i praworządności, w których istnieje pełne poszanowanie godności i praw człowieka;
 3. z zadowoleniem przyjmuje szybką reakcję Komisji w następstwie ataku terrorystycznego z 14 października 2017 r.; wzywa UE i partnerów międzynarodowych do wypełnienia zobowiązań wobec Somalii, w pierwszej kolejności poprzez działania na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego w celu zapobieżenia problemom strukturalnym prowadzącym do klęski głodu, wspierania bezpieczeństwa i pogodzenia narosłych animozji, poprawy gospodarowania finansami publicznymi oraz udzielania wsparcia w zakresie zakończenia przeglądu konstytucji niezbędnego do osiągnięcia trwałej stabilności;
 4. ubolewa nad faktem, że pomimo wielokrotnych ostrzeżeń ze strony organizacji humanitarnych, agencji pomocowych i Parlamentu Europejskiego, Somalia nadal stoi na skraju klęski głodu; przypomina, że liczbę ofiar śmiertelnych w wyniku klęski głodu z 2011 r. dodatkowo powiększył brak bezpieczeństwa i działalność bojówek ekstremistycznych z ugrupowania Asz-Szabab mająca na celu zablokowanie dostaw pomocy żywnościowej na obszary południowo-środkowej Somalii, które były wówczas kontrolowane przez to ugrupowanie; wzywa wszystkie strony do współpracy z organizacjami humanitarnymi z pełnym poszanowaniem zasad humanitarnych w celu umożliwienia niezakłóconego i stałego dostępu do osób nadal cierpiących i będących w potrzebie, zwłaszcza na obszarach wiejskich;

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

5. z zadowoleniem przyjmuje proces wyborczy zorganizowany w lutym 2017 r., który doprowadził do wyboru nowego prezydenta, i wyraża nadzieję, że wybory te wzmocnią stabilność polityczną, będą stanowić zachętę do przyjęcia niezbędnych reform i doprowadzą do postępów w realizacji projektu federalnego w ścisłej koordynacji i współpracy ze stanami federacji (FMS); podkreśla, jak ważne jest zwalczanie powszechnej w kraju korupcji i zapewnienie perspektyw ludziom młodym w tym kraju, tak aby zmniejszyć ryzyko ich rekrutacji przez Asz-Szabab;

6. z zadowoleniem przyjmuje decyzję krajowego forum przywódców Somalii o wspieraniu zakładania i rejestracji partii politycznych w oczekiwaniu na wybory w 2020 r., w oparciu o zasadę „jedna osoba, jeden głos”, jak również próbę odbudowy instytucji państwowych i przyjęcie ważnych nowych ustaw w sprawie partii politycznych i utworzenia niezależnej krajowej komisji praw człowieka; podkreśla, że należy podjąć działania mające na celu zwiększenie reprezentacji kobiet;

7. podkreśla znaczenie wkładu diaspyry i społeczeństwa obywatelskiego tego kraju w celu przywrócenia nie tylko ładu, lecz również rozwoju gospodarczego i społecznego, zwracając uwagę na znaczenie reprezentacji i uczestnictwa kobiet w procesach decyzyjnych; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje wzrost liczby kobiet wśród posłów do parlamentu (do 24 %) i w rządzie Somalii, mając na uwadze potrzebę dalszych starań na rzecz poprawy równowagi płci zarówno w UE, jak i w Somalii;

8. uwzględnia deklarację Międzyrządowego Organu ds. Rozwoju w Afryce Wschodniej (IGAD), wydaną w Nairobi, w sprawie trwałych rozwiązań dla uchodźców somalijskich i reintegracji osób powracających do Somalii, z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie do wypracowania kompleksowego podejścia regionalnego, przy jednoczesnym zachowaniu ochrony i propagowaniu samodzielności w krajach azylu, przy wsparciu społeczności międzynarodowej i zgodnie z międzynarodowym podziałem odpowiedzialności określonym w kompleksowych ramach działań na rzecz uchodźców deklaracji nowojorskiej;

9. wzywa Komisję, by w większym stopniu konsultowała się z podmiotami w regionie, w tym ze społecznościami lokalnymi, samorządami i organizacjami pozarządowymi, aby skoncentrować się na zidentyfikowanych lokalnie problemach i potrzebach oraz na stworzeniu sprzyjających warunków i zwiększeniu potencjału w zakresie powrotów uchodźców do swoich krajów;

10. wyraża zaniepokojenie szerokimi kompetencjami NISA i wykorzystywaniem przez nią sądów wojskowych do ścigania domniemyanych sprawców przestępstw związanych z terroryzmem, wielokrotnie z pominięciem rzetelnego procesu sądowego i wymierzając karę śmierci bez rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności;

11. zwraca się do rządu Somalii i do UE, w ramach jej działań na rzecz praworządności w Somalii, o dopilnowanie, by NISA została objęta skutecznymi mechanizmami nadzoru oraz o budowanie fachowej wiedzy technicznej somalijskiego wydziału śledczego (CID), tak aby mógł on prowadzić wnikliwe i skuteczne dochodzenia przy jednoczesnym poszanowaniu praw człowieka;

12. z zadowoleniem przyjmuje w szczególności porozumienie polityczne zawarte w dniu 16 kwietnia 2017 r. przez przywódców Somalii w celu włączenia sił regionalnych i federalnych do spójnych struktur bezpieczeństwa będących w stanie stopniowo przejmować główną odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa oraz szybkie ustanowienie krajowej rady bezpieczeństwa oraz biura bezpieczeństwa narodowego;

13. uznaje istotną rolę, jaką AMISOM odgrywa w zapewnianiu bezpieczeństwa i stabilności, co umożliwi Somalii ustanowienie instytucji politycznych i rozszerzenie władzy państwowej w oczekiwaniu na przekazanie odpowiedzialności za bezpieczeństwo somalijskim instytucjom i służbom; z zadowoleniem przyjmuje prowadzone przez Unię Afrykańską dochodzenie w sprawie zarzutów o przemoc seksualną ze strony oddziałów AMISOM; wzywa do całkowitego zastosowania się do zaleceń ze sprawozdań Sekretarza Generalnego ONZ w sprawie Somalii i, zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 2272 (2016), apeluje do UA i państw udzielających pomocy wojskowej o dopilnowanie, by zarzuty zostały odpowiednio i dokładnie zbadane, a sprawcy stanęli przed sądem; podkreśla znaczenie możliwości rozszerzenia mandatu AMISOM na okres po maju 2018 r., ostrzegając, że przedwczesne przekazanie kompetencji siłom somalijskim mogłoby być szkodliwe dla długoterminowej stabilności;

14. podkreśla, że konieczne jest zwalczanie bezkarności i zapewnienie pociągnięcia do odpowiedzialności sprawców zbrodni przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych popełnionych w Somalii; zwraca uwagę na propozycję prezydenta Somalii dotyczącą amnestii za niektóre przestępstwa dla tych, którzy porzucą terroryzm i przemoc oraz będą chcieli opuścić Asz-Szabab i inne ugrupowania terrorystyczne, a także zachęca do opracowania przepisów dotyczących amnestii;

Czwartek, 16 listopada 2017 r.

15. potępia werbowanie dzieci przez bojowników z ugrupowania Asz-Szabab i wykorzystywanie dzieci przez siły bezpieczeństwa jako żołnierzy i informatorów, w tym wykorzystywanie schwytanych dzieci-żołnierzy lub dezertersów; przypomina, że rząd Somalii zobowiązał się do rehabilitacji byłych dzieci-żołnierzy oraz postawienia osób odpowiedzialnych za ich werbowanie przed wymiarem sprawiedliwości; wzywa międzynarodowych darczyńców, w tym UE, do priorytetowego traktowania rehabilitacji, edukacji i bezpiecznej nauki szkolnej jako kluczowego elementu niezbędnego do przerwania śmiercionośnej spirali przemocy; wzywa władze do traktowania dzieci podejrzanych o powiązania z Asz-Szabab przede wszystkim jako ofiary i do kierowania się dobrem dziecka z zachowaniem międzynarodowych standardów ochrony jako zasad przewodnich;

16. wyraża poważne zaniepokojenie w związku z tym, że zasoby naturalne – w szczególności węgiel drzewny – pozostają znaczącym źródłem finansowania terrorystów, co jest przyczyną poważnej degradacji środowiska w Somalii; wzywa Komisję do zbadania, w jaki sposób systemy identyfikowalności i należytej staranności mogą zostać rozszerzone, tak aby obejmowały wszystkie rodzaje zasobów naturalnych wykorzystywanych do działań terrorystycznych i przemocy; w związku z tym wzywa wszystkie strony do zapewnienia przestrzegania rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ zakazującej wywozu somalijskiego węgla drzewnego;

17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Unii Afrykańskiej, prezydentowi, premierowi i parlamentowi Somalii, Sekretarzowi Generalnemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, Radzie Bezpieczeństwa Organizacji Narodów Zjednoczonych, Radzie Praw Człowieka oraz Wspólnemu Zgromadzeniu Parlamentarnemu AKP-UE.
